

MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARNI MILLIY QADRIYATLAR ASOSIDA TARBIYALASH TEXNOLOGIYALARI

Ataniyazova O'g'iljan Rajapbayevna

Bucheon universiteti 2-kurs magistranti

Annotatsiya: Maktabgacha yoshdagi bolalarni milliy qadriyatlar asosida tarbiyalash texnologiyasini takomillashtirish zamon talabiga javob beradigan muhim vazifalardan biridir. Bugungi kunda globalizatsiya jarayonlari, turli madaniyatlar va qadriyatlar o'rtasidagi o'zaro ta'sir, milliy identitetni saqlash va rivojlantirish masalalarini dolzarblashtirmoqda. Maktabgacha ta'lim muassasalari bolalarning shaxsiyatini shakllantirishda, ularning ma'naviy va axloqiy qadriyatlarini rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Shuning uchun, milliy qadriyatlar asosida tarbiyalash texnologiyasini takomillashtirish zarur.

Kalit so'zlar: maktabgacha ta'lim, milliy qadriyatlar, urf-odatlar, an'analar, madaniyat, xalq og'zaki ijodi, san'at, ijodiy fikrlash.

Maktabgacha ta'lim — bu bolalarning hayotidagi muhim bir bosqich bo'lib, ularning shaxsiyatini shakllantirish, ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantirish va bilim olish jarayonini boshlashda asosiy rol o'ynaydi. Maktabgacha ta'lim davri, bolalarning o'ziga xos xususiyatlari va qiziqishlari, shuningdek, ularning jismoniy, ma'naviy va ruhiy rivojlanishi uchun muhimdir. Ushbu davrda bolalar ko'p narsalarni o'rganadilar, yangi ko'nikmalarni egallaydilar va o'zlarini atrofdagi dunyo bilan tanishtiradilar. Maktabgacha ta'limning asosiy maqsadi — bolalarni o'qishga tayyorlash, ularning intellektual va ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishdir. Bu jarayonda bolalarga asosiy bilimlar berishdan tashqari, ularning hissiy va ijtimoiy rivojlanishiga ham e'tibor qaratiladi. Maktabgacha ta'lim muassasalari, bolalarning o'zaro muloqot qilish, do'stlik,

hamkorlik va jamoaviy faoliyat ko'nikmalarini rivojlantirish uchun zarur sharoitlarni yaratadi. Maktabgacha ta'lim jarayonida o'yin faoliyati muhim ahamiyatga ega. O'yin orqali bolalar o'z fikrlarini ifodalash, yangi narsalarni o'rganish va ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantirish imkoniyatiga ega bo'ladilar. O'yinlar, bolalarning qiziqishini oshiradi, ularni faol ishtirok etishga undaydi va o'zlarini erkin his qilishlariga yordam beradi. Shu bilan birga, o'yinlar orqali bolalar o'zaro munosabatlarni o'rganadilar, bir-birlari bilan muloqot qilishni o'rganadilar va turli vaziyatlarda qanday harakat qilishni bilishadi.[1]

Milliy qadriyatlar, har bir xalqning tarixiy, madaniy va axloqiy merosini ifodalaydi. Ular xalqning o'ziga xosligini, urf-odatlarini, an'alarini va e'tiqodlarini o'z ichiga oladi. Maktabgacha yoshdagi bolalar uchun milliy qadriyatlarni o'rgatish, ularni o'z xalqiga, uning tarixi va madaniyatiga bo'lgan hurmatini shakllantirishda juda muhimdir. Bu jarayon, ularning shaxsiyati va ijtimoiy ko'nikmalarining rivojlanishida asosiy ahamiyatga ega. Milliy qadriyatlar asosida tarbiyalash jarayonida birinchi navbatda, bolalarga o'z xalqining tarixini va madaniyatini o'rgatish lozim. Bu, bolalarga o'z tarixiy shaxslarini, buyuk ajdodlarini va ularning yutuqlarini tanishtirish orqali amalga oshiriladi. Maktabgacha ta'lim muassasalarida tarixiy voqealar, afsonalar va xalq og'zaki ijodini o'rganish orqali bolalarning tarixiy xotirasini shakllantirish mumkin. Bu jarayon, bolalarning o'z xalqiga bo'lgan qiziqishini oshiradi va ularning milliy g'ururini rivojlantiradi. Bundan tashqari, milliy qadriyatlar asosida tarbiyalash jarayonida urf-odatlar va an'analarni o'rganish ham muhimdir. Har bir xalqning o'ziga xos urf-odatlari va an'alariga ega bo'lishi, ularning madaniy merosini ifodalaydi. Maktabgacha yoshdagi bolalarga o'z xalqining urf-odatlari, bayramlari va an'alarini o'rgatish, ularning madaniyatga bo'lgan qiziqishini oshiradi. Bu jarayon, bolalarning milliy identitetini shakllantirishda muhim rol o'ynaydi. Milliy qadriyatlarni tarbiyalash jarayonida san'at va ijodiy faoliyat ham muhim ahamiyatga ega. Bolalarga milliy musiqa, raqs, qo'shiqlar va san'at asarlarini o'rgatish, ularning estetik ko'rinishini va ijodiy qobiliyatlarini rivojlantiradi. Maktabgacha ta'lim muassasalarida san'at va ijodiy

faoliyatni rivojlantirish, bolalarning his-tuyg'ularini ifodalashga yordam beradi va ularning estetik qadr-qimmatini oshiradi.[2]

Shuningdek, milliy qadriyatlar asosida tarbiyalash jarayonida axloqiy tarbiya ham muhim o'rin tutadi. Bolalarga axloqiy qadriyatlar, mas'uliyat, adolat, samimiyat va mehr-oqibat kabi tushunchalarni o'rgatish, ularning shaxsiyatini shakllantirishda muhimdir. Maktabgacha ta'lim muassasalarida axloqiy tarbiya jarayonida o'yinlar, hikoyalar va muloqotlar orqali bolalarga axloqiy qadriyatlarni o'rgatish mumkin. Bu jarayon, bolalarning ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantirish va ularni jamiyatda o'z o'rnini topishga tayyorlashda muhim ahamiyatga ega. Milliy qadriyatlar asosida tarbiyalash texnologiyasini takomillashtirishda ota-onalar va tarbiyachilar o'rtasidagi hamkorlik ham muhimdir. Ota-onalar, bolalarga o'z tarixiy va madaniy merosini tanishtirishda, ularni milliy qadriyatlar bilan tanishtirishda muhim rol o'ynaydi. Tarbiyachilar esa, maktabgacha ta'lim muassasalarida bolalarga milliy qadriyatlarni o'rgatishda asosiy vazifani bajaradi. Ota-onalar va tarbiyachilar o'rtasida o'zaro hamkorlikni rivojlantirish, bolalarning tarbiyasida samarali natijalarga erishishga yordam beradi. Milliy qadriyatlar asosida tarbiyalash texnologiyasini takomillashtirishda zamonaviy texnologiyalarni qo'llash ham muhimdir. Internet va raqamli texnologiyalar, bolalarga o'z xalqining madaniyatini o'rganish, tarixiy voqealarni o'rganish va ijodiy faoliyatlarda ishtirok etish imkoniyatini beradi. Maktabgacha ta'lim muassasalarida zamonaviy texnologiyalarni qo'llash, bolalarning qiziqishini oshiradi va ularning o'qish jarayonini yanada qiziqarli qiladi.[3]

Bundan tashqari, milliy qadriyatlar asosida tarbiyalash jarayonida o'zaro muloqot va hamkorlik muhim ahamiyatga ega. Bolalar o'rtasida muloqot va hamkorlikni rivojlantirish, ularning ijtimoiy ko'nikmalarini oshirishga yordam beradi. Maktabgacha ta'lim muassasalarida o'yinlar, guruhli faoliyatlar va muhokamalar orqali bolalarning o'zaro muloqot qilish qobiliyatini rivojlantirish mumkin. [5] Bu jarayon, bolalarning ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantiradi va ularni jamiyatda o'z o'rnini topishga

tayyorlaydi. Milliy qadriyatlar asosida tarbiyalash texnologiyasini takomillashtirish jarayonida muhim ahamiyatga ega bo'lgan yana bir jihat — bu bolalarning o'z-o'zini anglashidir. Bolalarga o'z his-tuyg'ularini ifodalash, o'z fikrlarini bildirish va o'zlarini anglash imkoniyatini berish, ularning shaxsiyatini rivojlantirishda muhimdir. Maktabgacha ta'lim muassasalarida bolalarning o'z-o'zini anglash jarayonini rivojlantirish, ularning o'ziga bo'lgan ishonchini oshiradi va ularning shaxsiy rivojlanishiga yordam beradi. Milliy qadriyatlar asosida tarbiyalash texnologiyasini takomillashtirish, shuningdek, bolalarning kelajakdagi hayotida ham muhim ahamiyatga ega. Milliy qadriyatlarni o'zlashtirgan bolalar, o'z xalqining tarixini, madaniyatini va urf-odatlarini bilgan holda, kelajakda o'z xalqiga, uning an'analariga va qadriyatlariga hurmat bilan qaraydilar. Bu, ularning shaxsiyati va ijtimoiy ko'nikmalarining rivojlanishida muhim rol o'ynaydi.[4]

Xulosa:

Xulosa qilib aytganda, maktabgacha yoshdagi bolalarni milliy qadriyatlar asosida tarbiyalash texnologiyasini takomillashtirish, zamon talablariga javob beradigan muhim vazifadir. Bu jarayon, bolalarning ma'naviy, axloqiy va intellektual rivojlanishida asosiy ahamiyatga ega bo'lib, ularning shaxsiyatini shakllantirishda muhim rol o'ynaydi. Milliy qadriyatlarni o'rgatish, bolalarning o'z xalqiga bo'lgan hurmatini, tarixiy xotirasini va madaniyatga bo'lgan qiziqishini oshiradi. Shuning uchun, maktabgacha ta'lim muassasalarida milliy qadriyatlar asosida tarbiyalash texnologiyasini takomillashtirish zaruriyati dolzarb masalalardan biridir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Abdurahmonova, G. (2020). "Maktabgacha ta'limda milliy qadriyatlarni o'rgatish." Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi.
2. Mamatova, D. (2021). "Bolalar tarbiyasida milliy an'analar va qadriyatlar." Samarqand: Samarqand Davlat Universiteti.

3. Karimova, N. (2019). "O'zbek xalq pedagogikasi va uning maktabgacha ta'limga ta'siri." Buxoro: Buxoro Davlat Universiteti.
4. Rahimov, A. (2022). "Milliy qadriyatlar asosida bolalar tarbiyasining yangi yo'nalishlari." Toshkent: O'zbekiston Milliy Universiteti.
5. Tashkentova, S. (2020). "Maktabgacha ta'lim muassasalarida milliy qadriyatlarni o'rgatishning usullari." Farg'ona: Farg'ona Davlat Universiteti.
6. Yuldasheva, Z. (2023). "O'zbek xalq ertaklari va ularning bolalar tarbiyasidagi o'rni." Nukus: Qoraqalpog'iston Davlat Universiteti.
7. Mustafayeva, L. (2021). "Milliy qadriyatlar va zamonaviy ta'lim: muammolar va yechimlar." Andijon: Andijon Davlat Universiteti.